

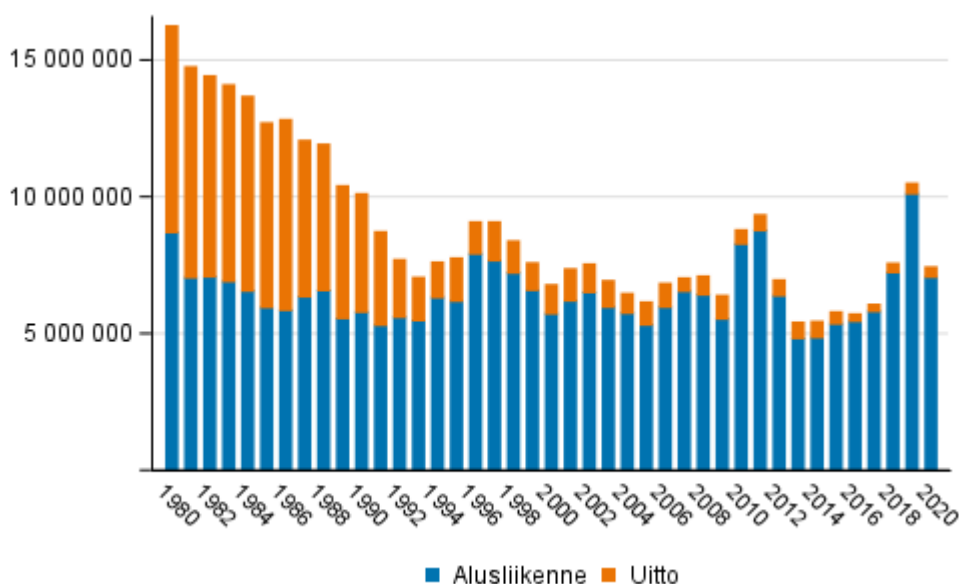
Kotimaan vesiliikenne

2020

Kotimaan vesiliikenteen kuljetukset laskivat vuonna 2020

Kotimaan vesiliikenteessä tavaraliikenteen kuljetusten kokonaismäärä oli vuonna 2020 yhteensä 7,5 miljoonaa tonnia. Tämä kattaa sekä aluksilla kuljetetut tavarat että raakapuun uiton. Kuljetukset laskivat vuoteen 2019 verrattuna 29 prosenttia. Eniten kuljetettiin öljytuotteita, raakamineraaleja ja sementtiä sekä raakapuuta. Määrällisesti eniten kasvoivat kappaletavaran ja lannoitteiden kuljetus. Tavaroista 95 prosenttia kuljetettiin aluksilla ja loppu oli raakapuun uittoa. Tavaroiden lisäksi vuonna 2020 kotimaan vesiliikenteessä kuljetettiin 2,9 miljoonaa matkustajaa, joista sisävesillä 0,2 miljoonaa ja rannikolla 2,7 miljoonaa.

Kotimaan vesiliikenteessä aluksilla kuljetettu ja uitettu tavaramäärä vuosina 1980–2020

Tavaraliikenne aluksilla

Vuonna 2020 aluksilla kuljetettu kokonaismäärä oli 7,1 miljoonaa tonnia. Kuljetettu kokonaismäärä palasi poikkeuksellisen vilkkaan vuoden 2019 jälkeen edeltävien vuosien tasolle, laskua selittää eniten metallien ja metallituotteiden kuljetusten väheneminen. Kokonaismäärästä rannikolla kuljetettiin 93 prosenttia.

Kuljetus on rannikkokuljetus, jos lähtö- tai määräsatama sijaitsee rannikolla. Edellisten vuosien tapaan eniten kuljetettiin öljytuotteita 3,5 miljoonaa tonnia. Seuraavaksi eniten kuljetettiin raakamineraaleja ja sementtiä sekä raakapuuta. Näiden molempien tavaralajien kuljetusmäärä kuitenkin laski verrattuna vuoteen 2019.

Taulukko 1. Kotimaan vesiliikenteessä aluksilla kuljetettu tavaramäärä tavaralajeittain vuosina 2018–2020

Tavaralaji	Vuosi		
	2018	2019	2020
Yhteensä	7 265 619	10 148 201	7 096 948
Raakapuu	698 109	724 393	685 802
Sahatavara	4 071	4 259	7 727
Sellu, puuhioke, jätepaperi	919	2 491	2 398
Paperi	17 790	17 964	18 020
Vaneri, muut puulevyt	1 733	3 645	1 520
Malmit, rikasteet	132 720	103 162	99 166
Metallit, metallituotteet	694 226	2 346 376	10 821
Öljytuotteet	3 488 766	3 487 898	3 458 156
Kivihilli, koksi	368 460	209 126	37 836
Lannoitteet	162 148	152 097	183 169
Kemikaalit	66 316	138 537	105 904
Raakamineraalit, sementti	1 469 484	2 799 477	2 288 650
Vilja	1 980	7 136	8 048
Kappaletavara	156 197	149 835	182 863
Muu tavara	2 700	1 805	6 868

Kotimaan vesiliikenteen alusliikenteen kuljetussuorite oli 2,6 miljardia tonnikipometriä ja se laski edelliseen vuoteen verrattuna 0,5 miljardia tonnikipometriä. Kuljetussuoritteesta 96 prosenttia tuli alusliikenteestä ja alusliikenteen kuljetussuoritteesta 95 prosenttia tapahtui rannikolla.

Raakapuun uitto ja kuljetukset aluksilla

Kotimaan vesiliikenteessä kuljetettiin raakapuuta sekä uittamalla että aluksilla. Yhteensä raakapuuta kuljetettiin 1,05 miljoonaa tonnia. Uittamalla kuljetettiin 0,36 miljoonaa tonnia ja aluksilla 0,69 miljoonaa tonnia. Raakapuun kuljetukset laskivat 4 prosenttia verrattuna vuoteen 2019. Puuta uitettiin vuonna 2020 ainoastaan Vuoksen vesistöalueella.

Taulukko 2. Raakapuun kuljetus vuosina 2018–2020

Kuljetustapa	Vuosi		
	2018	2019	2020
Uitto	330 000	372 011	363 221
Raakapuun aluskuljetukset	698 109	724 393	685 802
Raakapuun kuljetus yhteensä	1 028 109	1 096 404	1 049 023

Tavaraliikenne Ahvenanmaan ja Manner-Suomen välillä

Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välisessä tavaraliikenteessä kuljetettiin tavaraa yhteensä 312 134 tonnia. Ahvenanmaalle tuotiin tavaraa yhteensä 124 416 tonnia ja sieltä vietiin tavaraa 187 718 tonnia. Kokonaisuudessaan Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välisessä tavaraliikenteessä oli laskua edelliseen

vuoteen verrattuna 38 890 tonnia, joka selittyy kaikkien tavaralajien kuljetusten vähenemisellä kappaletavaran vientiä lukuun ottamatta. Ahvenanmaalle tuotiin eniten kappaletavaraa, 85 781 tonnia ja öljytuotteita, 27 951 tonnia. Ahvenanmaalta vietiin eniten raakapuuta 120 858 tonnia, ja kappaletavaraa 58 249 tonnia.

Taulukko 3. Tavaraliikenne Ahvenanmaan ja Manner-Suomen välillä vuosina 2018–2020

Suunta ja tavaralaji		Vuosi		
		2018	2019	2020
Tuonti	Raakapuu	-	-	-
	Öljytuotteet	35 656	31 538	27 951
	Kappaletavara	84 603	87 499	85 781
	Muu tavara	23 893	18 247	10 684
	Tuonti yhteensä	144 152	137 284	124 416
Vienti	Raakapuu	12 878	157 175	120 858
	Öljytuotteet	151	177	24
	Kappaletavara	62 197	52 576	58 249
	Muu tavara	6 733	13 554	8 587
	Vienti yhteensä	81 959	223 482	187 718

Saimaan kanavan kuljetusten määrä

Saimaan kanavan kautta rekisteröitiin kuljetuksia kotimaan liikenteessä vuonna 2020 yhteensä 86 179 tonnia. Eniten kuljetettiin raakamineraaleja ja sementtiä, 66 214 tonnia, sekä kivihiihtä ja koksia 11 216 tonnia. Vuoteen 2019 verrattuna kuljetukset ovat kasvaneet 18 prosenttia. Myös vuonna 2019 eniten kuljetettiin raakamineraaleja ja sementtiä, 49 962 tonnia, ja kivihiihtä ja koksia, 20 826 tonnia.

Matkustajaliikenne

Kotimaan vesiliikenteessä kuljetettiin vuonna 2020 yhteensä 2,9 miljoonaa matkustajaa. Matkustajista 2,7 miljoonaa matkusti rannikolla ja 0,2 miljoonaa sisävesillä. Tilastoihiin kuljetuksiin sisältyvät sekä risteilyt että linja- ja yhteysalusliikenne. Eniten matkustajia oli Suomenlahden alueella, 1,7 miljoonaa ja samoin eniten henkilöliikennesuoritetta kertyi Suomenlahdella, 87 miljoonaa henkilökilometriä. Vallinneen pandemian seurauksena matkustajamäärä laski voimakkaasti erityisesti rannikolla, 41 prosenttia, sisävesillä lasku oli maltillisempaa ja matkustajamäärä laski 19 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna. Kokonaismatkustajamäärä laski 40 prosenttia vuodesta 2019.

Taulukko 4. Kotimaan vesiliikenteessä kuljetetut matkustajat vuosina 2018 - 2020

Vesistöalue	Vuosi		
	2018	2019	2020
Rannikolla ja sisävesillä yhteensä	4 616 156	4 754 780	2 872 142
Rannikolla yhteensä	4 382 248	4 523 960	2 685 494
Suomenlahti	3 044 188	3 197 655	1 697 448
Saaristomeri	261 406	231 820	219 668
Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välinen liikenne	663 392	667 995	373 763
Ahvenanmaa	395 325	395 983	371 303
Selkämeri	3 953	..	8 143
Perämeri	20 645	26 407	15 169
Sisävesillä yhteensä	233 908	230 820	186 648
Vuoksen vesistö	103 127	110 965	109 787
Kymijoen vesistö	32 413	29 372	13 136
Kokemäenjoen vesistö	70 303	..	..
Pohjanmaan alue	2 305	..	..
Oulujoen ja Pohj.-Suomen vesistöt	25 760	15 369	13 850

1)

1) .. = Tieto on salassapitosäännön alainen

Sisällys

Laatuseloste: Kotimaan vesiliikenne.....	6
--	---

Laatuseloste: Kotimaan vesiliikenne

1. Tilastotietojen relevanssi

Kotimaan vesiliikenteen tilastotiedot on tarkoitettu vesiliikenteestä päättävien, merenkulkuelinkeinon, teollisuuden, kaupan, tutkimuksen, yritysten ja kaikkien vesiliikenteestä kiinnostuneiden käyttöön.

Kotimaan vesiliikennetilastot sisältävät tiedot rannikon ja sisävesien tavaroiden ja matkustajien kuljetuksista, joiden sekä lähtö- että määräpaikka ovat Suomessa. Tavaraliikenteeseen kuuluvat myös raakapuun uitto. Matkustajien osalta tilasto sisältää matkustaja-alusliikenteen kotimaassa mukaan lukien Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välisen matkustajaliikenteen. Kuljetusmäärien ohella on tietoja kuljetussuoritteista ja kuljetuksissa käytetyistä aluksista.

Tilasto sisältää lisäksi tiedot kotimaan liikenteen tavara- ja matkustajakuljetuksista ja alusliikenteestä Saimaan kanavan kautta. Kotimaan tavaraliikenteellä kanavaliikenteessä tarkoitetaan Vuoksen vesistön ja Suomen rannikon satamien välistä liikennettä Saimaan kanavan läpi sekä ylöspäin (tuonti) että alaspäin (vientä). Muiden sulkukanavien liikennetilastot käsittävät kaikkien valtion sulkukanavien, joita on yhteensä 31, sulutustiedot, tavaraliikennetiedot sekä tarkemmat alusliikenne- ja matkustajamäärätiedot palvelusulkukanavilta, joilla sulutustapahtumat tallennetaan Väyläviraston Locknet-järjestelmän liikennepäiväkirjaan.

Kotimaan vesiliikennetilaston tietosisältöön vaikuttavat osittain sekä neuvoston direktiivi 2009/42/EY tavaroiden ja matkustajien merikuljetuksia koskevista tilastoista että Euroopan parlamentin ja neuvostonasetus (EY) N:o 1365/2006 sisävesiväylien/sisävesiliikenteen tavarakuljetusten tilastoista. Säädökset määrittelevät tiedon sisällön sekä käytettävät luokitukset.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilastokeskus saa Kotimaan vesiliikennetilaston tuottamiseen tarvittavat Portnet-järjestelmään tallennetut tavaraliikenteen perustiedot ja Väyläviraston sisävesiysikön keräämät liikennöintitiedot Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta kautta. Tiedot tarkastetaan ja niitä täydennetään satamaviranomaisten lähettämistä kuukausiraporteista Traficomissa. Matkustajaliikenteen tiedoista osa ja uiton tiedot kerätään erikseen Tilastokeskuksen toimesta suorilla tiedonkeruilla.

Rannikon tavaraliikenteessä olevien sekä suomalaisten että ulkomaalaisten alusten saavuttua suomalaiseen satamaan tai lähdettyä suomalaisesta satamasta aluksen varustamo tai useimmiten sen edustaja syöttää tiedot aluksesta, sen lastista ja lastaus -ja purkaussatamasta valtakunnalliseen merenkulkua ja satamatoimintoa varten suunniteltuun Portnet-järjestelmään. Sisävesien tavaraliikenteen tiedot ovat peräisin rahtialusten Väyläviraston sisävesiväyläyksikölle antamista liikenneilmoituksista. Uittoa koskevat tiedot on saatu uittoa harjoittavilta toimijoilta

Matkustajaliikenteen tiedot perustuvat matkustajaliikennettä harjoittaville yrityksille ja liikennöitsijöille lähetettyyn kyselyyn. Yrityskyselyssä ovat mukana yritykset, joilla on matkustajaliikenteeseen katsastettuja, kotimaan liikenteessä toimivia aluksia. Matkustajaliikenteen tietoja saadaan yrityskyselyn lisäksi joukkoliikenteen toimivaltaisilta viranomaisilta sekä Portnetistä.

Kotimaan kanavaliikenteen tiedot saadaan alusten liikenneilmoituksista. Tiedot tallennetaan meriliikennetilastojärjestelmään. Matkustajamäärätiedot saadaan alusten ilmoituksista Saimaa VTS-keskukseen.

Pällin ja Mälkiän sulkujen alusmäärät saadaan aluslajeittain Väyläviraston Locknet-järjestelmästä. Saimaan kanavan kaukokäyttökeskuksessa työvuorossa olevat sulkumestarit päivittävät Locknet-järjestelmän sulkukohtaista päiväkirjaa. Muiden sulkukanavien itsepalvelusulkujen sulutusmäärät rekisteröityvät sulutusmittareihin, joiden lukemat tallennetaan kerran kuukaudessa Locknet-järjestelmään sulkukohtaisesti. Vuoksen vesistöalueella itsepalvelusulkuja ovat Ahkiolahti, Nerko, Lastukoski, Juankoski, Karjalankoski, Pilppa, Vihovuonne, Kerma, Karvio ja Konnus. Taivallahti ja Joensuu toimivat osaksi itsepalveluohjauksella. Kymijoen vesistöissä Kalkkinen, Neituri, Kiesimä, Kerkonkoski ja Kolu ovat itsepalvelusulkuja ja lisäksi

Keiteleen kanavan neljä sulkua toimivat osaksi itsepalveluohjauksella. Kokemäenjoen vesistöissä itsepalvelusulkuja ovat Herraskoski, Murole, Valkeakoski ja Lempäälä.

Palvelu- ja kaukokäyttösulkujen liikennetietojen tallennuksen Locknet-järjestelmään hoitavat työvuorossa olevat sulkumestarit. Järjestelmästä saadaan sulkukohtaiset sulutusmäärä- ja alustiedot. Kunkin sulun tarkistetut uittotiedot saadaan Järvi-Suomen uittoyhdistykseltä. Saimaan syväväylällä olevien Taipaleen ja Konnuksen sulkujen tavaraliikennetiedot saadaan pääasiassa PortNet-järjestelmästä. Saimaan sisäisen tavaraliikenteen tiedot saadaan liikennöitsijöiltä kuukausittain.

3. Tietojen luotettavuus ja tarkkuus

Tavaraliikenteen ja Saimaan kanavan kotimaanliikenteen osalta tilastoa voidaan pitää kattavana ja luotettavana.

Matkustajaliikenteen osalta on alipeittoa. Kotimaan matkustajaliikenteessä toimii myös pieniä, usein yhden aluksen omistavia yrityksiä, joista osa saattaa liikennöidä muutaman purjehduskauden ja lopettaa sen jälkeen, tai alus siirtyy uudelle omistajalle eikä muutoksista saada aina tietoja. Tämän vuoksi tilastokyselyn kohdejoukko voi osittain muuttua vuosittain. Myöskään kaikista uusista yrittäjistä ei aina saada heti tietoja, vaikka kyselyn kohdejoukko pyritään tarkistamaan vuosittain eri lähteistä. Ainoastaan isommat vakiintuneet matkustajaliikennettä harjoittavat yritykset edustavat tilastossa jatkuvuutta.

Muiden sulkukanavien tilastojen kattavuus on heikentynyt kanavien automatisoinnin seurauksena. Itsepalvelusuluilta saadaan ainoastaan sulutusmäärät sekä liikennöitsijöiden kautta uiton ja tavaraliikenteen tiedot. Näitä tietoja voidaan pitää luotettavina.

4. Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Kotimaan vesiliikennetilaston ennakkotiedot julkaistaan kuukausittain noin viiden viikon kuluttua tilastointikuukauden päättymisestä. Vuositilasto julkaistaan kerran vuodessa tilastovuotta seuraavan vuoden kesäkuussa. Kotimaan vesiliikennetilaston kuukausi- ja vuositilastojen tiedot julkaistaan Tilastokeskuksen verkkosivustolla ja julkistusten lisäksi tiedot ovat saatavissa Tilastokeskuksen StatFin-tietokannassa.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilastot kotimaan vesiliikenteen ennakkolisista tavaraliikenteen tiedoista ovat nähtävillä Tilastokeskuksen verkkosivuilla kuukausittain uusimman julkaisun ilmestyttyä ja lopulliset tavara- matkustaja- ja uittoliikenteen tiedot vuosittain vuosijulkaisun ilmestyttyä kesäkuussa. Samaan aikaan julkaistaan ja päivitetään kotimaan vesiliikenteen aikasarjat Tilastokeskuksen StatFin-tietokannassa. Kotimaan vesiliikenteen tiedoista voidaan tehdä toimeksiantona tilastoja asiakkaan toivomuksen mukaisesti. Aineistoja voidaan luovuttaa tutkimuskäyttöön tai tilastollisia erityisselvityksiä varten ilman tunnistetietoja käyttölupamenettelyn kautta

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Kotimaan vesiliikennetilastossa tavarat on jaettu 16 luokkaan. Ne on johdettu NST 2007-luokituksesta (Standard Goods Classification for Transport Statistics). Tavaramäärät ovat tonneina, ja tavarankuljetussuorite tonnakilometreinä. Kuljetetun raakapuun m³ -määrät on muutettu tonneiksi kertoimella 0,7, hake kertoimella 0,3 ja sahatavara kertoimella 0,6. Kuljetussuorite on saatu kertomalla tavaratonnit kotimaan satamien välisillä keskimääräisillä etäisyyksillä. Raakapuun uitto on esitetty tilastossa erikseen. Uittomäärä on esitetty tonneina ja kuljetussuoritteet tonnakilometreinä. Uiton m³-määrä on muutettu tonneiksi kertoimella 0,8.

Satamiin saapuneiden alusten määrällä tarkoitetaan satamien kaikkien aluskäyntien määrää.

7. Selkeys ja yhtenäisyys

Vertailukelpoinen aikasarja sekä tavara- että matkustajaliikenteen kehityksestä on saatavissa vuodesta 1980 alkaen. Vuodesta 2020 tilaston tuottaja on ollut Tilastokeskus. Vuonna 2019 tilaston tuotannosta vastasi Liikenne- ja viestintävirasto, vuodesta 2010 vuoteen 2018 Liikennevirasto ja sitä ennen Merenkululaitos vuodesta 1990 lähtien, jolloin sitä alettiin julkaista Suomen virallisen tilaston sarjassa. Aiemmin tilasto tuotettiin Tie- ja vesirakennushallituksessa. Tilastovuodesta 2020 lähtien kanavaliikenteen tiedot on julkaistu Kotimaan vesiliikennetilastossa.

Saimaan kanavan liikennetilastoja on tehty jo vanhan kanavan aikana vuosina 1856 - 1939 sekä nykyisen kanavan aikana vuodesta 1968 lähtien. Nykyisen Saimaan kanavan liikennetilastot ovat pääpiirteissään vertailukelpoisia 1971 lähtien. Muiden sulkukanavien tilastoja on tehty kunkin kanavan valmistumisesta lähtien. 1990-luvulla alkanut sulkukanavien automatisointi itsepalveluohjaukselle on aiheuttanut sen, että liikennemäärät eivät ole enää vertailukelpoisia. Ennen automatisointia kanavalla sulutukset hoidettiin kanavanvartijan toimesta, jolloin vilkkaimpana veneily kautena yhteen sulutukseen voitiin koota sulku täyteen veneitä. Nykyisin itsepalvelusulutuksessa vilkkaimpanakin aikana voi olla vain muutama vene. Uiton ja tavaraliikenteen tiedot ovat sen sijaan vertailukelpoisia pidemmältä ajalta.

Lisätietoja

Matti Kokkonen 029 551 3770

Olli Kajava 029 551 3531

Vastaava osastopäällikkö:

Hannele Orjala

liikenne.matkailu@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Liikenne ja matkailu, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute